

Sygn. akt VII U 3899/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 grudnia 2019 r. w Warszawie

sprawy K. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o przewrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania

na skutek odwołania K. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

z dnia 19 czerwca 2019 r. znak:(...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 10 lipca 2019r. K. P. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 czerwca 2019r., znak: (...) odmawiającej przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, złożonej w związku z wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 6 marca 2019r.

Odwołująca, powołując się na przepis art. 5 k.c., wniosła o przywrócenie terminu do złożenia skargi i przeliczenie emerytury zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. Wskazała, że nie posiadała wiedzy o treści orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego i o terminie do złożenia skargi, gdyż przebywała za granicą, a nawet będąc w kraju nie wiedziała o takim postępowaniu, gdyż nie była to informacja ogólnie dostępna i nagłośniona przez media. Gdy tylko dowiedziała się o ww. wyroku TK, od razu złożyła odwołanie do ZUS (odwołanie z dnia 10 lipca 2019r., k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 24 lipca 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wskazał, że w dniu 21 marca 2019r. został ogłoszony wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019r., stwierdzający, że art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...)r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 145 § 2 k.p.a. skargę o wznowienie postępowania można wnieść do organu rentowego w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego. W przedmiotowej sprawie skarga o wznowienie została wniesiona w dniu 17 czerwca 2019r., a więc po upływie terminu. Odwołująca złożyła wprawdzie

wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi, jednakże w ocenie organu rentowego nie uprawdopodobniła, że wniesienie skargi o wznowienie postępowania nastąpiło bez jej winy, wobec powyższego odmówiono jej przywrócenia ww. terminu (odpowiedź na odwołanie z dnia 24 lipca 2019r., k. 4-5 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. P., urodzona w dniu (...), ma przyznane prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 1 października 2008r. na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 28 października 2008r., znak: (...). Wysokość emerytury obliczono na podstawie art. 53 w zw. z art. 46 ust. 1 i art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W kolejnych latach świadczenie było waloryzowane i przeliczane. Na dzień 25 marca 2013r. jego wysokość ustalono na kwotę 4.109,96 brutto (wniosek o emeryturę z załącznikami, k. 1 – 22 tom I a.r., decyzje ZUS w sprawie waloryzacji i przeliczenia emerytury, k. 27, k. 51-52, k. 67-68, k. 73 -74, k. 78 – 79, k. 86 – tom I a.r.).

W dniu 15 kwietnia 2013r. K. P. złożyła w ZUS II Oddział w W. wniosek o emeryturę w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy decyzją z dnia 20 czerwca 2013r., znak: (...) przyznał odwołującej prawo do emerytury powszechnej od dnia 1 kwietnia 2013r., tj. od miesiąca, w którym zgłosiła wniosek. Wysokość emerytury, obliczonej zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej, wyniosła 2.886,32 zł. Organ rentowy wskazał, że jest ona świadczeniem mniej korzystnym i nadal będzie wypłacana emerytura ustalona według dotychczasowych zasad (wniosek o emeryturę z 15 kwietnia 2013r., k. 1 tom II a.r., decyzja ZUS z 20 czerwca 2013r., k. 11 tom II a.r.).

W dniu 6 marca 2019r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie o sygn.

P 20/16, w którym orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019r. poz. 39 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...)r. kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. Powyższe orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zostało opublikowane w dniu 21 marca 2019r. (okoliczność bezsporna).

W okresie od 14 do 17 kwietnia 2019r. K. P. przebywała w Niemczech. W dniu 16 czerwca dowiedziała się od znajomych o wydaniu przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 6 marca 2019r. w sprawie P 20/16. Następnego dnia, tj. 17 czerwca 2019r., złożyła w ZUS II Oddział w W. wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania, wskazując w nim, że nie było jej w kraju i nie miała wiedzy na temat ww. orzeczenia. Równocześnie wniosła skargę o wznowienie postępowania (wniosek o przywrócenie terminu, k. 19 tom II a.r., skarga o wznowienie postępowania, k. 17 tom II a.r.).

Po rozpoznaniu powyższego wniosku ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 19 czerwca 2019r. decyzję (znak: (...), w której odmówił przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019r. wszedł w życie 21 marca 2019r. Zgodnie z art. 145a § 2 k.p.a. odwołująca mogła wnieść skargę o wznowienie postępowania w terminie do 23 kwietnia 2019r., uwzględniając

dni wolne od pracy (Święta Wielkanocne). Jednocześnie organ rentowy podkreślił, że K. P. nie uprawdopodobniła we wniosku, że uchybienie powyższemu terminowi nastąpiło bez jej winy, wobec czego odmówiono jego przywrócenia (decyzja ZUS z 19 czerwca 2019r., k. 25 tom II a.r.).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny między stronami, Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego, których wiarygodność nie budziła wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało oddaleniu.

Spór w przedmiotowej sprawie koncentrował się wokół tego, czy w przypadku K. P. zachodzą podstawy do przywrócenia terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania w związku z wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 6 marca 2019r., sygn. akt P 20/16. We wskazanym orzeczeniu TK orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019r. poz. 39 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...)r. kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. Jego publikacja w Dzienniku Ustaw nastąpiła w dniu 21 marca 2019r.

Zgodnie z art. 145a § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2018r. poz. 2096 – dalej jako „k.p.a.”) można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. Art. 145a § 2 k.p.a. wskazuje, że w sytuacji określonej w art. 145a § 1 k.p.a. skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. To oznacza, że skoro wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019r. został opublikowany w Dzienniku Ustaw w dniu 21 marca 2019r., to miesięczny termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania administracyjnego przed ZUS upłynął w dniu 21 kwietnia 2019r. Dni 21 i 22 kwietnia 2019r. (kolejno niedziela i poniedziałek) przypadły jednak na pierwszy i drugi dzień Świąt Wielkiej Nocy, które są ustawowo wolne od pracy. Podzielić należy zatem stanowisko organu rentowego, że zgodnie z art. 57 § 3 i 4 k.p.a. termin do złożenia wniosku o wznowienie postępowania upływał w dniu roboczym następującym po dniu wolnym od pracy, a więc 23 kwietnia 2019r. (wtorek). Odwołująca natomiast wniosła skargę o wznowienie postępowania dopiero w dniu 17 czerwca 2019r., a więc z przekroczeniem terminu przewidzianego na jej złożenie.

Wymieniony termin jest terminem o charakterze procesowym, wobec czego ma do niego zastosowanie instytucja przywrócenia terminu (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G. z dnia 24 listopada 2010r., sygn. akt II SA/Go 710/10, LEX 753130). W przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego jest ona uregulowana w art. 58 § 1 i 2, który stanowi, że w razie uchybienia terminu należy przywrócić termin na prośbę zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy. Prośbę o przywrócenie terminu należy wnieść w ciągu siedmiu dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu. Jednocześnie z wniesieniem prośby należy dopełnić czynności, dla której określony był termin.

Wraz ze skargą o wznowienie postępowania odwołująca w dniu 17 czerwca 2019r. złożyła w ZUS wniosek o przywrócenie terminu do złożenia przedmiotowej skargi, wskazując, że nie było jej w kraju oraz, że nie miała wiedzy na temat orzeczenia TK. Okoliczności te nie były jednak dla organu rentowego przekonujące, zatem uznał, że odwołująca nie uprawdopodobniła braku winy w niezachowaniu terminu.

Odwołując się od decyzji K. P. wskazywała na okoliczności, które w jej ocenie miały uprawdopodobnić brak winy w uchybieniu terminowi. Stanowisko odwołującej koncentrowało się przede wszystkim na stwierdzeniu, że nie mogła dowiedzieć się o orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego i jego wejściu w życie z uwagi na pobyt za granicą, natomiast po powrocie nie czytała dzienników, a o orzeczeniu TK z 6 marca 2019r. dowiedziała się dopiero od znajomych w dniu 16 czerwca 2019r.

W ocenie Sądu powołane przez odwołującą okoliczności nie mogły stanowić potwierdzenia czy uprawdopodobnienia, że do uchybienia terminowi doszło bez winy odwołującej. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że kryterium braku winy jako przesłanka zasadności wniosku o przywrócenie terminu w rozumieniu art. 58 § 1 k.p.a. wiąże się z obowiązkiem strony zachowania szczególnej staranności przy dokonywaniu czynności procesowej. Przywrócenie terminu może mieć miejsce, gdy uchybienie terminowi nastąpiło wskutek przeszkody, której strona nie mogła usunąć, nawet przy użyciu największego w danych warunkach wysiłku. Oznacza to, że przywrócenie uchybionego terminu uzasadniają wyłącznie takie obiektywne, występujące bez woli strony, okoliczności i zdarzenia, które mimo dołożenia odpowiedniej staranności w prowadzeniu własnych spraw udaremniły dokonanie czynności we właściwym czasie. Można więc termin przywrócić, gdy strona w sposób przekonujący zaprezentowaną argumentacją uprawdopodobni

brak swojej winy, a przy tym wskaże, że niezależna od niej przyczyna istniała przez cały czas, aż do wniesienia wniosku o przywrócenie terminu. W orzecznictwie podkreśla się także, że jako kryterium przy ocenie winy w uchybieniu terminu procesowego należy przyjąć obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy, a contrario zatem, przywrócenie terminu nie jest dopuszczalne, gdy strona dopuściła się choćby lekkiego niedbalstwa (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 października 2019r., I OSK 401/18). W kontekście powyższego sama okoliczność braku wiedzy o wydaniu wyroku przez Trybunał Konstytucyjny co do zasady nie może zostać uznana za przesłankę uzasadniającą przywrócenie terminu, ponieważ orzeczenia Trybunału, jako akty powszechnie obowiązujące, podlegają niezwłocznemu i obowiązkowemu ogłoszeniu w dzienniku urzędowym. Publikacja w dzienniku urzędowym stanowi główną i nadrzędną formę ogłoszenia aktów normatywnych i orzeczeń, a przez to również ich upublicznienia, w celu stworzenia możliwości zapoznania się z treścią danego aktu lub orzeczenia przez ogół społeczeństwa. Tym samym publikacja orzeczenia w dzienniku urzędowym stwarza domniemanie powszechnej znajomości prawa. Nie wyklucza to potencjalnych sytuacji, kiedy strona z przyczyn obiektywnych nie miała możliwości uzyskania wiedzy co do faktu wydania i wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 stycznia 2017r., (...); z dnia 31 maja 2017r., (...)).

W świetle zaprezentowanych poglądów judykatury, w przypadku powoływania się na brak wiedzy o wyroku Trybunału Konstytucyjnego, uprawdopodobnienie braku winy w uchybieniu terminu do złożenia skargi ulega pewnej modyfikacji, polegającej na konieczności podniesienia takich okoliczności, które obiektywnie uzasadniałyby brak możliwości dowiedzenia się przez stronę o wejściu w życie takiego orzeczenia. W ocenie Sądu, w przypadku odwołującej takie okoliczności nie zachodziły. Przytaczane przez odwołującą okoliczności, takie jak wyjazd za granicę oraz nie czytanie dzienników nie mogły jednoznacznie przesądzać o braku możliwości powzięcia informacji o ogłoszeniu powyższego orzeczenia.

Sąd Okręgowy zważył, że przedmiotowy wyrok Trybunału został nie tylko ogłoszony w dniu 6 marca 2019r., lecz również opublikowany w Dzienniku Ustaw RP w dniu 21 marca 2019r. Poza tym informacje o wydaniu przez Trybunał Konstytucyjny ww. wyroku były rozpowszechniane za pomocą różnych środków medialnych, w tym w telewizji, w prasie oraz na portalach internetowych. Odwołująca mogła zatem, o ile dołożyłaby staranności, dowiedzieć się, że TK w dniu 6 marca 2019r. wydał orzeczenie stwierdzające niezgodność z Konstytucją RP przepisu dotyczącego kobiet urodzonych w (...).r., tym bardziej, że nie wykracza poza zakres dbania o własny interes poszukiwanie informacji istotnych dla własnej sytuacji prawnej, w tym też dotyczących potencjalnej zmiany stanu prawnego na skutek zmiany przepisów lub związanych z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 31 sierpnia 2017r., III AUa 109/16).

Jeśli chodzi zaś o wyjazd zagraniczny odwołującej, to zwrócić należy uwagę na dwie okoliczności. Po pierwsze, wyjazd ten był bardzo krótki i trwał przez nieznaczną część tego czasu, jaki odwołująca miała na złożenie skargi o wznowienie postępowania. Po drugie - jak wskazuje się w orzecznictwie - wyjazd za granicę nie może być uznany za okoliczność samą w sobie uzasadniającą brak winy w nieterminowym dokonaniu czynności. Sytuacja taka może co najwyżej świadczyć o wadliwym zabezpieczeniu własnych interesów w kraju, co ściśle wiąże się z pojęciem winy, o jakiej mowa w art. 58 § 1 k.p.a. (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w P. z dnia 19 grudnia 2018r., (...) SA/Po 948/18; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w S. z dnia 22 listopada 2017r., (...) SA/Sz 572/17; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we W. z dnia 22 września 2017r., II SA/Wr 536/17; postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 listopada 2018r., II GZ 416/18).

Jeśli chodzi natomiast o powoływanie się przez odwołującą na art. 5 kodeksu cywilnego i nadużycie prawa przez ZUS, to Sąd wskazanej argumentacji nie podzielił, ponieważ zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych art. 5 k.c. nie ma zastosowania, zaś materialnoprawną podstawą świadczeń emerytalno-rentowych mogą być tylko przepisy prawa, a nie zasady współżycia społecznego (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 października 1997r., II UKN 311/97, OSNP 1998, Nr 15, poz. 465; z dnia 26 maja 1999r., II UKN 669/98, OSNP 2000, Nr 15, poz. 597; z dnia 12 stycznia 2000r., II UKN 293/99, OSNP 2001, Nr 9, poz. 321). Do złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się ani art. 5 k.c., ani art. 8 k.p. Przepisy te

mają charakter przepisów prawa publicznego. Rygoryzm prawa publicznego nie może zaś być łagodzony konstrukcją nadużycia prawa podmiotowego przewidzianą w art. 5 k.c. lub art. 8 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2008r., I UK 294/07, LEX nr 465971).

W opisanych okolicznościach Sąd Okręgowy ocenił zatem, że zaskarżona decyzja organu rentowego odpowiada prawu. Odwołanie podlegało więc oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć (...)